

Ìwé Dániẹ̀lì - Nọmbà Ọgọ̀rùn-ún kan àti Ọgbọ̀n

Ìlẹ̀rí Ìkẹ̀yìn: Ìṣípáyá Iṣe Èlìjà Ṣáájú Ọjọ̀ Olúwa

Jeff Pippenger

2024-03-16

Ìlẹ̀rí ikẹ̀yìn ti Májẹ̀mú Láéláé ni pé kí ojọ̀ nílá àti ẹ̀lẹ̀rù ti Olúwa tó dé, Èlìjà yóò wá.

È rántí òfin Mósè iránṣẹ̀ mi, èyí tí mo pàsẹ̀ fún un ní Hórẹ̀bù fún gbogbo Ísírẹ̀lì, pẹ̀lú àwọn ilàna àti idájọ̀. Wò ó, èmi yóò rán Èlìjà wolú nàa sí yín kí ojọ̀ nílá àti ẹ̀rù ti Olúwa tó dé: yóò sì yí ọkàn àwọn baba padà sí àwọn ọmọ, àti ọkàn àwọn ọmọ padà sí àwọn baba wọn, kí èmi má bàa wá lu ayé pẹ̀lú ẹ̀gún. Malaki 4:4-5.

Èlìjà tí n bọ̀ wá ṣáájú “ojọ̀ nílá àti ẹ̀rù ti Olúwa,” ni iránṣẹ̀ kan soṣo, àti pẹ̀lú ìṣisẹ̀ nàa tí ó ní í ṣe pẹ̀lú ihìn tí iránṣẹ̀ nàa n kẹ̀de. Nítorí nàa, Èlìjà tí a rán ni ẹ̀gbẹ̀rùn mẹ̀rinlélógórin [144,000] tí kò tọ̀ ikú wò, gégé bí Ènọ̀kì àti Èlìjà ṣe dúró fún un. Wọn jẹ̀ àwọn tí a gbé sókè gégé bí àsíá nígbà òfin Ọjọ̀ Àikú tí n bọ̀ láipẹ̀.

A tún ṣe aṣojú Elijah ojọ̀ ikẹ̀yìn nípasẹ̀ Johanu Onítẹ̀bomi, sùgbọ̀n Johanu kò ṣe aṣojú ẹ̀gbẹ̀rùn kan ó lé mẹ̀rinlélógójì. Ó ṣe aṣojú àwọn tí wọn darapò mọ̀ ìrinàjò nàa tí wọn sì gba ihinrere ojìṣe ojọ̀ ikẹ̀yìn, tí a ó sì pa lẹ̀yìn nàa nípasẹ̀ ìjọpápá ní wákàtí ìṣoro òfin Ọjọ̀ Àikú tí ó bèrẹ̀ ní òfin Ọjọ̀ Àikú tí n bọ̀ láipẹ̀, tí ó sì parí nígbà tí Michael yóò dide, tí ìjọpápá yóò sì dé ọ̀pin rẹ̀ láìsí ẹ̀nikẹ̀ni láti ràn án lówó.

A ṣojú fún Elijah lóri Òkè Kámẹ̀lì, a sì ṣojú fún Johanu nínú gbọ̀ngàn àṣe Herodu. Àwọn ẹ̀lẹ̀rì ìtàn méjèjì wònyí n fí idánimò hàn fún ẹ̀gbé̀ méjì ti àwọn ẹ̀niyàn Ọlórùn ní ojọ̀ ikẹ̀yìn gégé bí a ti ṣàpẹ̀júwe wọn nínú Ìṣípáyá orí keje. Òkè méjìlélógójì ẹ̀gbàárùn-ún àti ogójì ẹ̀gbẹ̀rùn nàa pẹ̀lú ogunlógò nílá nàa bá Òkè Kámẹ̀lì àti àṣe ojọ̀ ibi Herodu mu. Àwọn ilà àṣotẹ̀lẹ̀ méjèjì wònyí n pèsè ipilẹ̀ itọkasi tó dájú láti fara balẹ̀ dá àwọn ẹ̀rọ̀jà orí keje nàa mọ̀, èyí tí ó jẹ̀ ti àwọn orí méje nínú Ìṣípáyá orí ketàdínlógún, pẹ̀lú àlàyẹ̀ àṣotẹ̀lẹ̀ tó pé tó láti mú kó yé wa bí àti idí tí ààrẹ̀ ikẹ̀yìn nàa, ẹ̀ni tí í ṣe ààrẹ̀ keje tí ó jẹ̀ ti àwọn méje, ṣe di aláṣe apanirun nílá ti Orilẹ̀-Èdè Amẹ̀ríkà ní àwọn igbésẹ̀ ikẹ̀yìn ti ìjọba kẹ̀fà nínú àṣotẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì.

Ní òfin Ọjọ̀-isinmi ni ìṣọkan mètẹ̀tẹ̀ta nàa ti ní ìmúṣe.

“Nípasẹ̀ àṣe tí yóò fí mú kí idásilẹ̀ ipò Pápá di mímúṣe, ní itakò sí òfin Ọlórùn, orilẹ̀-èdè wa yóò ya ara rẹ̀ kúrò ní òdodo pátápátá. Nígbà tí Pùrótẹ̀sítántisimù bá na ọwọ̀ rẹ̀ kojá ojú ihò láti di ọwọ̀ agbára Róòmù mú, nígbà tí yóò rìn kojá àfonífojì jíjìn nàa láti fí ọwọ̀ pa pò mọ̀ Èmí-èlò, nígbà tí, lábẹ̀ agbára ìṣọkan méta yí, orilẹ̀-èdè wa bá kọ̀ gbogbo ilàna titóbilólá Orilẹ̀-èdè rẹ̀ silẹ̀ gégé bí ìjọba Pùrótẹ̀sítántì àti olómìnira, tí yóò sì pèsè ọ̀nà fún itànkálẹ̀ irọ̀ àti itanjẹ̀ Pápá, nígbà nàa ni a lè mọ̀ pé àkókò ti dé fún iṣẹ̀ ìyanu Satani, àti pé ọ̀pin ti súnmó.” Testimonies, idí 5, 451.

Síbẹ̀, nínú àpẹ̀júwe yí, itẹ̀lẹ̀ kan wà, àti pé itẹ̀lẹ̀ yẹn jẹ̀ kókó-ọ̀rọ̀ Ọ̀rọ̀ tí a mí sí. Ó jẹ̀ ìṣẹ̀lẹ̀ kan tí ó ṣẹ̀lẹ̀ ní àkókò àṣe nàa, èyí tí ní ọ̀nà kan jẹ̀ ìṣẹ̀lẹ̀ kan soṣo, sùgbọ̀n ní tòótó ó jẹ̀ itẹ̀lẹ̀ àwọn ìṣẹ̀lẹ̀ tí a

ṣètò pèlú iṣòra gidigidi. Ní “àṣẹ” náà, Orílẹ̀-Èdè Amẹ́ríkà dáwọ́ dúró láti jẹ́ iṣòba kefà nínú àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì, èyí tí ó tùmọ̀ sí pé níbẹ̀ ni iṣòba keje ti bẹ̀rẹ̀, sùgbọ̀n iṣòba keje náà gbà láti fi iṣòba wọ̀n fún ẹ̀ranko náà. Nígbà tí a bá sẹ̀gun wòlú èké náà, dragoni náà gba ipò rẹ̀, ó sì lẹ̀ṣẹ̀kẹ̀ṣẹ̀ fi ààbò iṣòba rẹ̀ fún ẹ̀ranko náà.

Ní Òkè Kámẹ̀lì, àwọ̀n wòlú Báálì ẹ̀dẹ̀gbẹ̀rìn àti àádọ́ta wà, àti níbẹ̀ náà ni àwọ̀n wòlú igbó irinwó tí wọ̀n wà ní Samáríà, tí wọ̀n n jẹun lóri tábilì Jésébẹ̀lì.

Nítórí náà, ránṣẹ́ báyií, kí o sì kó gbogbo Ísráẹ̀lì jọ sọ̀dò mi sí òkè Kámẹ̀lì, àti àwọ̀n wòlú Báálì ẹ̀gbẹ̀rùn mẹ̀rìn àádọ́ta [450], àti àwọ̀n wòlú àwọ̀n ogbà àṣẹ̀rá ẹ̀gbẹ̀rùn mẹ̀rìn [400], àwọ̀n tí n jẹun lóri tábilì Jésíbẹ̀lì. 1 Àwọ̀n Oba 18:19.

Èlìjà ṣàfihàn iforígbárí tí ó wáyé lóri Òkè Kámẹ̀lì gégé bí àrìyànjìyàn, kì í ṣe nípa ibéèrè ẹ̀ni tí í ṣe Olọ̀run tòótọ́ nikan, sùgbọ̀n pèlú pé ó jẹ́ àrìyànjìyàn lóri ẹ̀ni tí í ṣe wòlú tòótọ́.

Nígbà náà ni Èlìjà wí fún àwọ̀n èniyàn pé, Èmi, èmi nikan ṣoṣo, ni mo kù gégé bí wòlú Olúwa; sùgbọ̀n àwọ̀n wòlú Báálì jẹ́ ọ̀ké mẹ̀rìn àádọ́ta èniyàn. 1 Oba 18:22.

Nígbà tí iná tí ó sọ̀kalẹ̀ láti ọ̀run jọ ẹ̀bọ́ Elijah run, nígbà náà ni ó fi ọ̀wọ́ ara rẹ̀ pa àwọ̀n wòlú Baali irinwó àádọ́ta.

Èlìjà sì wí fún wọ̀n pé, Ẹ́ mú àwọ̀n wòlú Báálì; ẹ́ má ṣe jẹ́ kí ọ̀kan nínú wọ̀n sá. Wọ̀n sì mú wọ̀n; Èlìjà sì mú wọ̀n sọ̀kalẹ̀ lọ sí etí odò Kíṣónì, ó sì pa wọ̀n níbẹ̀. 1 Oba 18:40.

Báálì jẹ́ òrìṣà ọ̀kúnrin èké, àwọ̀n wòlú irúbo mẹ̀rìnlá ọ̀górùn-ún náà, tí wọ̀n ṣì wà pèlú Jésíbẹ̀lì, tí wọ̀n sì n jẹun lóri tábilì rẹ̀ ní ilú Samáríà, ni wòlú ti òrìṣà obinrin náà, Áṣítárótì. Òrìṣà obinrin náà lá á já nínú ipakúpa tí Èlìjà pa àwọ̀n wòlú Òkè Kámẹ̀lì.

“Àwọ̀n èniyàn tí ó wà lóri òkè wólẹ̀ pèlú ibẹ̀rù àti iyàlẹ̀nu níwájú Olọ̀run tí a kò rí. Wọ̀n kò lè wo iná dídán tí n jọ run tí a rán láti Ọ̀run. Wọ̀n bẹ̀rù pé a ó pa wọ̀n run nínú iṣòtẹ̀lẹ̀ àti èṣẹ̀ wọ̀n. Wọ̀n ké pèlú ohùn kan ṣoṣo, èyí tí ó dún ká rí òkè, tí ó sì n padà ró sí pẹ̀tẹ̀lẹ̀ tí ó wà ní isàlẹ̀ wọ̀n pèlú itànkálẹ̀ tí ó bani lẹ̀rù pé, ‘Olúwa, òun ni Olọ̀run; Olúwa, òun ni Olọ̀run.’

Nígbẹ̀yìn-gbéyìn, a ti jí Ísráẹ̀lì sí, a kò sì tún tán án jẹ́ mó. Wọ̀n rí èṣẹ̀ wọ̀n àti bí wọ̀n ti bu Olọ̀run lójú gidigidi tó. Ìbínú wọ̀n sì ru sí àwọ̀n wòlú Baali. Pèlú ibẹ̀rù nílá, Áhábù àti àwọ̀n àlùfàà Baali rí àfihàn àgbàyanu agbára Jèhófà. Lẹ̀kẹ̀kan sí i ni a tún gbó ohùn Èlìjà sí àwọ̀n èniyàn, nínú ọ̀rọ̀ àṣẹ̀ tí ó múni lẹ̀rù pé, ‘Ẹ́ mú àwọ̀n wòlú Baali; ẹ́ má ṣe jẹ́ kí ẹ̀ni kan nínú wọ̀n sá.’ Àwọ̀n èniyàn náà sì ti múra tán láti sẹ̀gbọ̀ràn sí ọ̀rọ̀ Èlìjà. Wọ̀n dì mó àwọ̀n wòlú èké tí wọ̀n ti tán wọ̀n jẹ́, wọ̀n sì mú wọ̀n wá sí odò Kíṣónì, níbẹ̀ ni Èlìjà sì fi ọ̀wọ́ ara rẹ̀ pa àwọ̀n àlùfàà abòrìṣà wọ̀nyí.” Review and Herald, October 7, 1873.

Òkè Kámẹ̀lì dúró gégé bí àpẹ̀rẹ̀ òfin Ojọ̀-Àikú tí n bọ́ láipẹ́ ní Orílẹ̀-èdè Amẹ́ríkà. Nígbà náà ni a ó gbé àṣiá àwọ̀n ẹ̀gbẹ̀rùn kan àti ọ̀górùn-ún mẹ̀rìnlá ọ̀górìn náà sókè (èyí tí Èlìjà ṣàpẹ̀rẹ̀ rẹ̀). Ibẹ̀ ni a ti fi iwo Pùrótẹ̀sítàntì tòótọ́ hàn gbangba ní iyatò pèlú iwo Pùrótẹ̀sítàntì èké, ẹ̀ni tí ó wà ní Samáríà, tí ó n jẹ́ ọ̀unjẹ́ Jésébẹ̀lì. Ibẹ̀ ni iwo Rẹ̀pùblikà tí ó ti di iwo iṣòba méjèjè ní imúrasílẹ̀ sí Òkè Kámẹ̀lì fi dé ọ̀pin rẹ̀ gégé bí iṣòba kefà nínú àṣòtẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Èyí tí ó sẹ̀kù nígbà náà ni Áhábù, àti orílẹ̀-èdè rẹ̀ tí ó ní ilọ̀po mẹ̀wàá, àti Jésébẹ̀lì, ẹ̀ni tí ó ti n fara pa mó ní Samáríà, nígbà tí ó n jẹun pọ́ pèlú àwọ̀n Pùrótẹ̀sítàntì apẹ̀yindà. Iṣòba kefà ti parí, ọ̀jò sì wá nígbà náà láisí iwọ̀n.

Ní ayeyẹ ojú ibí Hēròdù, Èlìjà, tí a sàfihàn nínú Jòhànù Oníbòmì, wà nínú ogbà ẹwòn Róòmù, ó n dúrò de idándè tàbí ikú. Kò sí àwọn wòlù Báli láti ẹ ijó itanjẹ nàà, bí kò ẹ Sálómè, ọmọbinrin Jésibèli. Hēròdù àti àwọn ọré ọba rẹ ti mutí yó pèlú wáinì Bábílónì, nítòrí ojú ibí rẹ nàà tún n sojú òfin Ojú Àikú, àti pé gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè bèrè sí í mu wáinì Bábílónì ní Ojú Kẹsàn-án, Oşù Kẹsàn-án, ọdún 2001, şáájú òfin Ojú Àikú tí ó súnmó dé.

Lẹyìn èyí ni mo sì rí angeli miiran tí n sòkalẹ láti ọrun wá, ẹni tí ó ní agbára nílá; ogo rẹ sì mú kí ilẹ ayé tàn mólẹ. Ó sì ké pèlú ohùn alágbára gidigidi, pé, Bábílónì nílá ti şubú, ó ti şubú, ó sì di ibùgbé àwọn ẹmí ẹşù, àti ibi ipamó gbogbo ẹmí àimó, àti àgò gbogbo ẹyẹ àimó àti ẹyẹ ikóriira. Nítòrí gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè ti mu nínú ọtí wáinì ibínú àgbèrè rẹ, àwọn ọba ilẹ ayé sì ti bá a ẹ àgbèrè, àwọn oníşòwò ilẹ ayé sì ti di ọlórò nípasẹ púpọ rẹpetẹ igbádun rẹ. Ifihàn 18:1–3.

Àwọn ẹşè męta wònyí ẹ nígbà tí a fi ifowọkan Ọlórùn wó àwọn ilé nílá New York, iyẹn àwọn ilé gíga ibejì nàà, lulẹ.

“Njẹ nísinsinyí ni ọrò nàà ti dé tí mo ti sọ pé a ó fi igbì ọkun nílá gba New York kúrò? Èyí ni ẹmi kò tii sọ rí. Mo ti sọ pé, bí mo ẹ n wo àwọn ilé gíga nílá tí wón n kọ sòkè nibẹ, ipele lé ipele, ‘Írú işelẹ búburú wo ni yóò şelẹ nígbà tí Olúwa yóò dide láti mi ayé ní imítiti gidigidi! Nígbà nàà ni a ó mú àwọn ọrò Ifihàn 18:1–3 ẹ.’ Gbogbo orí kejídínlógún ti Ifihàn jẹ ikilò nípa ohun tí n bọ wá sóri ayé. Şùgbón ẹmi kò ní imólẹ kankan ní pátó ní ti ohun tí n bọ wá sóri New York, àfi pé mo mọ pé ní ojú kan àwọn ilé gíga nílá ibẹ yóò wó lulẹ nípasẹ yíyí padà àti yíyí şubú ti agbára Ọlórùn. Láti inú imólẹ tí a fi fún mi, mo mọ pé iparun wà nínú ayé. Ọrò kan láti ọdò Olúwa, ifowọkan kan ti agbára alágbára rẹ, àwọn ilé nílá wònyí yóò şubú. Işelẹ yóò wáyé tí ibèrù rẹ a kojá ohun tí a lè rò inú wa.” Review and Herald, July 5, 1906.

Òfin Ojú Àikú tí ó n bọ ní kiákíá ni a sàfihàn nípasẹ ohùn kejì nínú Ifihàn orí kejídínlógún, ó sì dúrò fún Òkè Kámèli ti Áhábù, àti àşè ojú-ibí Hēròdù. Hēròdià, ẹni tí í ẹ Jésibèli pèlú, kò sí níbi àşè ọtí mímu Hēròdù, gégé bí Jésibèli nàà ti kò ẹ wà ní Òkè Kámèli. Títí di òfin Ojú Àikú, a ti gbàgbé rẹ lákòkò àádòrin ọdún àpẹrẹ işakóso ẹranko ayé, ijọba kẹfà nínú àşotélẹ Bíbèli. Nígbà tí Jésibèli gba ogbé ikú rẹ ní ọdún 1798 àti 1799, ijọba kẹfà (Orílẹ̀-Èdè Amèrikà) bèrè àkòkò rẹ gégé bí ijọba kẹfà nínú àşotélẹ Bíbèli. Nígbà tí ijọba kẹfà bá parí, nígbà nàà ni yóò padà wá, yóò sì bèrè sí í kọ orin rẹ, yóò sì ẹ panságà pèlú gbogbo àwọn orílẹ̀-èdè lóri ilẹ ayé.

Àwọn orin àgbèrè rẹ àti ọtí-wáinì ni a bèrè ní ọnà àşotélẹ ní September 11, 2001, şùgbón èyí kàn jẹ àkòkò imúrasilẹ, gégé bí a ti şapẹrẹ rẹ nínú ogbòn ọdún láti 508 sí 538, ní igbà àkòkò tí ó gbé itẹ. Títí di òfin Sunday, nígbà tí a bá pa ijọba kẹfà nàà nípa ọwọ Elijah, ó ti fi ara rẹ pamó sí Samaria. Ní àkòkò nàà ni a ti di John the Baptist mú nínú túbù rẹ, ó sì n dúrò de itúsilẹ tàbí ikú.

Hēròdu àti àwọn ọré ọlólá rẹ ti mutí yó pèlú wáinì Babiloni, nígbà tí Salome, ọmọbinrin Herodias (Jezebel), ẹ ijó rẹ tí ó kún fún itanràn ẹtàn, Hēròdu sì fihàn àwọn ifékúfẹẹ rẹ tí ó kún fún ifékúfẹẹ ara àti ibálòpọ ibátan. Ó ti di mímu patapata nítòrí àwọn ifarahàn ifékúfẹẹ ti igbésè-ọmọbinrin rẹ, ó sì fi títí dé idajì ijọba rẹ rúbọ fún un.

Nígbà tí ojú ànfààní kan sì dé, nígbà tí Hēròdu ẹ àşè ojú ibí rẹ fún àwọn olóri rẹ, àwọn balógun nílá, àti àwọn ọlólá ilẹ Gálili; àti nígbà tí ọmọbinrin Hēròdià nàà wólẹ, tí ó jó, tí ó sì mú inú Hēròdu àti àwọn tí wón jókòó pèlú rẹ dùn, ọba sì wí fún ọmọbinrin nàà pé, Bèèrè lówọ mi

ohunkóhun tí iwọ bá fẹ, èmi yòò sì fi í fún ọ. Ó sì búra fún un pé, Ohunkóhun tí iwọ bá béèrè lówọ mi, èmi yòò fi í fún ọ, tí tí dé ààbò ijọba mi. Ó sì jáde lọ, ó wí fún iyá rẹ pé, Kí ni èmi ó béèrè? Ó sì wí pé, Orí Jòhànù Oníbatisí. Ó sì wọlẹ lógán pẹlú ikánjú tọ ọba lọ, ó sì béèrè, ó ní, Mo fẹ kí iwọ fi orí Jòhànù Oníbatisí fún mi nísinsin yí lóri àwo. Ọba sì binú gidigidi; sùgbón nítorí ibúra rẹ, àti nítorí àwọn tí wọn jókòó pẹlú rẹ, kò fẹ kò ọ. Lójúkan nàà ọba sì rán apàniyàn kan, ó pàşẹ pé kí a mú orí rẹ wá: ó sì lọ, ó gé orí rẹ kúrò nínú túbú, ó sì mú orí rẹ wá lóri àwo, ó sì fi í fún ọmọbinrin nàà: ọmọbinrin nàà sì fi í fún iyá rẹ. Marku 6:21–28.

Ohùn àkókó Ìfihàn orí kejilá-dín-lógún dún ní September 11, 2001, àti ohùn kejì n dún ní òfin Sunday tí n bọ láipé. Nínú itàn tí a sojú fún ní John orí kẹfà, ohùn àkókó ti ọdún 2001 ni ohùn Kristi tí n jẹ kí àwọn ọmọ-ẹyìn Rẹ mò pé wọn gbọdọ jẹ eran ara Rẹ, kí wọn sì mu ẹjẹ Rẹ, nítorí Òun ni Àkàrà tòótó láti Ọrun. Àkókò nàà bèrẹ ní Galilee, ó sì parí pẹlú iwènùmọ àwọn ọmọ-ẹyìn Rẹ tí wọn yí kúrò lódò Rẹ nínú John orí KĒFÀ, eşè KĒRĪNLĒLÓGÓRÙN-ÚN. Itàn nàà bèrẹ ní Galilee pẹlú idánwò nípa oúnjẹ, ó sì parí ní fifi àmi eranko nàà múlẹ, gégé bí a ti şàpeşere rẹ nípasẹ nóm̄bà orúkọ pòòpù nàà, ẹyí tí í şe KĒFÀ, KĒFÀ, KĒFÀ. Galilee tùmò sí “ibi yíyípadà,” àti September 11, 2001 jẹ “ibi yíyípadà” àşotẹlẹ kan (Galilee), àti ojọ ibi Herod sì wà pẹlú aşáájú Galilee. Ohùn ibèrẹ Ìfihàn orí kejilá-dín-lógún, àti ohùn iparí Ìfihàn kejilá-dín-lógún, ni a sojú fún méjèjè nípasẹ Galilee, ẹyí tí í şe ibi yíyípadà.

“Àwọn ẹkọ wà tí a gbọdọ kó láti inú itàn igbà àtijó; a sì n pe àfiyèsí sí wònyí, kí gbogbo èniyàn lè mò pé Ọlórún n şişẹ lóri ilànà kan nàà ní báyii gégé bí Ó ti şe ní gbogbo igbà. A n rí ọwọ Rẹ nínú isẹ Rẹ àti láàárín àwọn orílẹ-èdè ní báyii, gégé bí ó ti rí beẹ láti igbà tí a kókó kéde ihinrere fún Adamu ní Édeñi.

“Àwọn àkókò kan wà tí wọn jẹ àyè iyípadà nínú itàn àwọn orílẹ-èdè àti ti ijọ. Nínú àkóso ipèsè Ọlórún, nígbà tí àwọn ipèyà oríşíríşii wònyí bá dé, a máa fi imọlẹ tí ó yẹ fún àkókò nàà hàn. Bí a bá gbà á, ilọşiwájú emí a telé e; bí a bá kò ọ sílẹ, irẹwẹşì emí àti ibàjẹ pátápátá yòò telé e. Olúwa nínú ọrọ Rẹ ti şi isẹ itakòhùwà ihinrere sílẹ bí a ti şe é lówólówọ ní igbà àtijó, àti bí yòò şe rí ní ojọ iwájú pẹlú, tí tí dé ijà ikeyin, nígbà tí àwọn agbára Satani yòò şe igbèşè agbàyanu wọn ikeyin.” Bible Echo, August 26, 1895.

Galili ní ọdún 2001, àti Galili ní igbà òfin Ojọ Àikú tí ó súnmo dé, n tọka sí àşikò tí a tú imọlẹ òjò àkéyìn jáde. Ní ọdún 2001 ó jẹ itújáde tí a fi iwọn şe, sùgbón ní ohùn kejì a tú ú jáde láisi iwọn, gégé bí a ti şàpeşere rẹ nínú itújáde nílá nàà léyìn tí Elíjà pa àwọn wólí Baali, ẹyí tí ó şelẹ ní ayeşe ojọ ibi Herodu. Ojọ ibi Herodu n dá ibi ijọba keje nínú àşotẹlẹ Bíbèlì mò, ẹyí tí ó telé ikú ijọba tí ó şáájú rẹ lójúkan nàà. Orílẹ-Èdè Amérikà bèrẹ sí í jọba ní 1798, ní ikú ijọba karùn-ún, àti ní ikú àwọn wólí Baali, ojọ ibi ijọba keje ti dé. Ijọba keje nàà ni a şàpeşere rẹ nípasẹ ijọba àriwá Ahabu tí ó ní ilọpo mewaá, àti nípasẹ Herodu, aşojú ijọba àriwá ọlọpo mewaá ti Rome abòrişà.

Àwọn iwò mewaá tí iwọ sì rí lóri eranko nàà, àwọn wònyí ni yòò kóriira panşágà nàà, wọn yòò sì sọ ọ di ahoro, wọn yòò sì fi í sí ihòhò, wọn yòò sì jẹ eran ara rẹ run, wọn yòò sì fi iná sun ún. Nítorí Ọlórún ti fi sí ọkàn wọn láti mú ifẹ rẹ şe, àti láti ní ifòkànbale kan nàà, àti láti fi ijọba wọn fún eranko nàà, tí tí ọrọ Ọlórún yòò fi şe. Obinrin tí iwọ sì rí ni ilú nílá nàà, ẹyí tí n jẹ ọba lóri àwọn ọba ayé. Ìfihàn 17:16–18.

Herodu fara mọ̀ ibúra tí ó ẹ̀ se fún Salome, kí ó sì fi orí Johanu fún un, a sì ẹ̀sàpẹ̀júwe ibúra rẹ̀ gégé bí ohun tí ó tó idájí ijọba rẹ̀. Àwọn ọ̀ba mẹ̀wàá ti Iṣòkan Àwọn Orílẹ̀-Èdè, láika bí wọn ti kóíira panşágà náà sí, fara mọ̀ láti fi ijọba keje wọn fún orí kejo, èyí tí ó jẹ̀ ti àwọn orí méje tí ó ẹ̀sáájú. Wọn fara mọ̀ ijọba kan tí a fi iṣòkan Ìpínlẹ̀ àgbáyé gégé bí ipilẹ̀ rẹ̀, bí a ti da pọ̀ mọ̀ Ijọ àgbáyé rẹ̀. Ẹ̀gbón igbéyàwó náà jẹ̀ igbéyàwó ti Latin, kí í ẹ̀ se igbéyàwó ti Gẹ̀ẹ̀sì, nítorí a ẹ̀sàpẹ̀júwe igbéyàwó wọn nípa “obínrin” tí n jẹ̀ “ọ̀ba lórí àwọn ọ̀ba.” Nínú igbéyàwó Latin, idílẹ̀ máa n pa orúkọ idílẹ̀ obínrin mọ̀, kí í ẹ̀ se ti ọ̀kúnrin, orúkọ igbéyàwó alápatà-mejì yí sì jẹ̀ apá pàtàkì kan nínú itàn àṣotélẹ̀ náà.

“Àwọn ọ̀ba, àti àwọn alákosó, àti àwọn gomina ti fi ààmì aṣòdì sí Kristi lé ara wọn, a sì ẹ̀sàpẹ̀júwe wọn gégé bí ejo òlá tí n lo láti bá àwọn eni mímọ̀ jagun—pẹ̀lú àwọn tí n pa àwọn aṣe Olórún mọ̀, tí wọn sì ní igbàgbọ̀ Jesu.” Testimonies to Ministers, 38.

A ó bá itẹ̀síwájú nínú ikẹ́kọ̀ọ̀ yíi nínú àpilẹ̀kọ̀ tó kàn.

Ọ̀rọ̀ tí Isaiah ọ̀mọ̀ Amoz rí nípa Juda àti Jerusalemu. Yóò sì ẹ̀lẹ̀ ní ojọ̀ ikẹyin pé, òkè ilé Olúwa ni a ó fi múlẹ̀ lórí orí àwọn òkè, a ó sì gbé e ga ju àwọn òkè kékeré lo; gbogbo orílẹ̀-èdè yóò sì ẹ̀sàn wá sí i. Ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ èniyàn yóò sì lo, wọn yóò sì wí pé, E wá, e jẹ̀ kí a gòkè lo sí òkè Olúwa, sí ilé Olórún Jakọbu; yóò sì kọ̀ wa nípa ọ̀nà rẹ̀, àwa yóò sì máa rìn ní ipa ọ̀nà rẹ̀: nítorí láti Sioni ni ọ̀fin yóò ti jáde, àti ọ̀rọ̀ Olúwa láti Jerusalemu.... Ní ojọ̀ náà, obínrin méje yóò di ọ̀kúnrin kan mú, wọn yóò sì wí pé, Àwa yóò jẹ̀ àkàrà tiwa, àwa yóò sì wọ̀ aṣo tiwa: kí a máa pè wá ní orúkọ rẹ̀ nikan, kí a lè mú ẹ̀gàn wa kúrò. Ní ojọ̀ náà ni ẹ̀ka Olúwa yóò jẹ̀ ẹ̀lẹ̀wà àti ọ̀lọ́lá, eso ilẹ̀ yóò sì jẹ̀ àtáyébayé àti ẹ̀lẹ̀wà fún àwọn tí ó sá kù nínú Ísírẹ̀lì. Yóò sì ẹ̀lẹ̀ pé, eni tí a bá fi sílẹ̀ ní Sioni, àti eni tí ó kù ní Jerusalemu, ni a ó máa pè ní mímọ̀, àní gbogbo eni tí a kọ̀ sílẹ̀ láàrín àwọn aláàyé ní Jerusalemu: nígbà tí Olúwa yóò ti fọ̀ ẹ̀gbín àwọn ọ̀mọ̀bínrin Sioni kúrò, tí yóò sì ti wẹ̀ ẹ̀jẹ̀ Jerusalemu kúrò láàrín rẹ̀ nípa ẹ̀mí idájọ̀, àti nípa ẹ̀mí ijóná. Isaiah 2:1–3, 4:1–4.